

Előfizetési díj helyben:
 Egész évre . 8 frt=16 kor.
 Fél évre , . 4 frt= 8 kor.
 Negyedévre . 2 frt= 4 kor.
 Vidékre 1 frttal több.

SZABADSÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-utca. 337. sz.
 Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.
 „Nyilttér“ sora: 15 kr.

A „SZEVEDI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA“ HIVATALOS LAPJA.

Hirdetési díj: Egész oldal 10 frt. Fél oldal 6 frt. Negyed oldal 5 frt.
 Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

Megjelenik minden szerdán.

Egyes szám ára: 15 kr.

Kisebb hirdetéseknek minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítatik.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el s kéziratok nem adatnak vissza.

Mozognak a papok.

A társadalom forrong országosan, s abból kijut nekünk szabadkaiaknak is bőven.

A szabadkai papság fölöttes hatósága által is buzdítva, már hosszabb idő óta szítja a felekezetek közti viszályt, s növelni törekszik az ellenségeskedést.

Katholikus papjaink és velük néhány elfogult intelligens ember is lobogó alá gyülekeznek s Isten szent nevének felhasználásával, hatalommal igyekeznek, hogy a hatalmat felragadhassák, prédikálnak a templomokban, lármáznak a sajtójukban és korteskednek az életben.

Nekik nem volt még elég tanulmányos Szabadka belviszálya másfél évtizeden keresztül; nekik még zavaros kell, a hol horgáshassanak. Mintha bizony templomainkban ennél magasztosabb dolgot nem cselekedhetnének.

Most már a kissé lecsendesedett szabadkai hullámok köz

ujabb köveket zudítanak s egy új pártot alakítva, nemcsak a külföldön vallásukat akarják egymásra ingerelni, de még a nyelv kérdést is felszínre hajtják és az általuk alakítandó katolikus pártot már eleve két részre osztják:

bunyevác néppárt- és magyar néppártra.

Illetlen dolog a reverendát kortes eszközül használni fel, de mellé lelketlenség felkorbácsolni a vallás felhasználásával vallásos polgáraink lelkületét.

Vigyázzanak! mert az a lejtő, a melyekre léptek, nem vezet rózsás ligetbe és félő, hogy az a tűz, melylyel merész játékukat megkezdették, a saját fedelüket perzseli le, mert a szabadkai vallásos népet a vallás czégére alatt fel lehet használni társadalmi rend megbontására is, de viszont lesznek észretérő hivek is, akik befogják látni: miszerint kortes papjaink összes érdeke esupán az, hogy:

teljék a telhetetlen papzsák.

Szabadka város törvényhatósága 1895. évi február hó 14-én délelőtt 9 órakor tartja szokott korcsma és bálhelyiségében e havi rendes közgyűlést. Ez ideig majdnem negyven tárgy vár elintézésre, melyek között a szabadkai obytinárookra legérdekesebb a 13. pont: „aljegyzői állások betöltése.“ Van kilátás tehát áldomásra, mert még két irnoki állás is betöltendő leszen.

Irodalom, művészet.

Színház. Egressy Ákos ur, a nagy Egressy Gábor fia, s a budapesti Nemzeti színház jeles művésze lejtött hozzánk három estére terjedő vendégszereplésre és fellépett legkiválóbb és kedvencezbb szerepeiben: szerdán „Brankovics Györgyben“, pénteken „Makranczos hölgyben“ és szombaton a „Haramiákban“. A közönség azonban, ugy látszik, nem akart tudomást szerezni erről, s nagy szerényen otthon maradt. Pedig, azt mondják, hogy a mi közönségünk udvarias. Tudja, mi illik, mi nem illik. Hát azt tudja-e: mi a szép és mi a nem szép?

Egyébként a vendég művész nehéz indispozicziója mellett is, mely alkalmasint az utazás kellemetlenségeitől keletkezett, s mely különösen a „Makranczos hölgyben“ mak-

Tárcza.

Felvidéken.

Irta: Hönigsberg Márk.

Alsó-Kubin 1895 február hóban.

Magyarországon vagyunk-e itten? vagy külföldiknek tekintstik magunkat a felvidéken?

Olyformán kérdezem magam, valahá y-szor egy ugynevezett pánszlávval beszéllek.

E talaj, melynek minden nyoma a magyar ezredévi kulturát és nemes fáradozását jelzi, nem volna nevezhető édes hazánknak?

A pánszlávnak felfogása szerint a felvidéken nem laknak tótok, hanem szlávok és mi magyarok szomszédjaik vagyunk ép ugy mint p. o. a lengyelek.

Tehát a tót név nem izlik ezen uraknak, ők szlávok és a felvidék szlávbirodalom.

De ezen felfogásban is nagyon különbözök a vélemények, egyiké sem hasonlítható a másikéhoz, és csak egyben hangzanak össze: a magyar elleni gyűlöletben.

Egy pánszláv nővel volt alkalmam társalogni.

Magyarul folyt a társalgás s így kezdetben nem is sejtettem hogy kivel beszéllek.

Egy érdekes fiatal pánszláv időzik a városban, — kezdé egyszerre.

Ah, v. lóban, s hogy tudja hogy pánszláv? Mikor elvtársam!

Ön tehát szintén pánszláv!

Az vagyok testestől lelkestől.

Tehát ön azon érzelmű?

Semmi esetre.

Nem mondhatná meg nekem mit ért ön e szó „pánszláv“ alatt?

Pánszláv az, ki a szláv jogokért kitzd, védi s kész érttik meghalni is.

Miben állanak azon jogok?

Hogy iskolákat alapítsunk, nyelvünket használjuk — hiszen nem is szabad nemzeti dalunkat énekelni . . . s itt szidalmazásokban fakad ki a magyarok ellen.

Most ítéljen valaki, hogy tulajdonképen miért pánszlávok!

Csudálkozom azon, hogy hormányunk nem fejt ki kellő erőt, hogy megfékezze azt a kis csapatot mely magát pánszlávnak nevezi, s ezt egyes társulatokra vagy egyletekre bizza, melyek bizon nem értenek egyébehez mint kiváló szerepet játszani és rosszabbra vezetni a helyzetet.

A F. M. K. E. is egyike, mely hivatását egész más eszméken más katáskörben, gyakorolhatná.

Ez egylet véleménye az, hogy csakis

a nyelv által lehetne e tót népet magyarosítani.

Mintha a nyelv sziveiket tudná meghódítani s a hatalomnak egyszersmint tekintélyt szerezni!

Hogy valaki jó hazafi lehet anélkül, hogy az ország nyelvét beszélje, mutatja legjobban Elzász, hol még mai napig sok helység van, melyekben francziául nem beszélnek, de lakosai testestől lelkestől francziák.

De nem is kell tovább mennünk; hány sváb helységünk van, melyek lakosai nem beszélnek magyarul, és annak daczára büszkék hogy magyarok.

Tehát jobb volna, ha az F. M. K. E. nem a nyelvre, hanem más irányra vezetné működését is a nyelv terjesztését egyedül a kormányra bízna.

A F. M. K. E. Két irányban működik a nyelv terjesztésére.

Az egyik az, hogy két szintársulatnak ad engedélyt és kis szubventiót, hogy a felvidéken bizonyos helyeken és pontos időben játszanak, az az privilégiumot ad 60—70 embernek, hogy kényük kedvük szerint meghalhatnak éhen a felvidéken!

Ugyan ki támogassa itt a színészetet? a hivatalnok, ki gyenge fizetéséből alig tud megélni?

ranczoskodott erősen, bemutatott brillans alakításával méltónak mutatta magát arra a fényes névre, melyet visel.

Mellette különösen Molnár László, a mi bálványozott, dédelgetett Molnár Laczink osztott a „Haramiák“ előadásakor a nagyszerű sikerekben. Ugyanekkor Nagy Gyula is figyelmet keltett, a mi két oly művész mellett nem csekély dolog.

Két ismétlés is volt persze és pedig: csütörtökön „281-ik cikk“, vasárnap meg a „Királyfogás“, mindkét alkalommal a régi szerep osztással.

Mulatságos kis tévedés történt ez utóbbi előadás alkalmával. A harmadik felvonás fináléja előtt ugyanis, a szájukat épen éneklésre tátott énekesek nem kis meglepetésére, hibás jelzés következtében, viharos derűtség mellett hirtelen leereszkedett az előfüggöny. A közönség egy része már eltávozott, mikor a követelő tapsokra újra felgördült a függöny, s a kar félig ugyszólván levetkezve, belekezdett az ismeretes fináléba.

Hétfőn, az elmúlt színházi hét utolsó kiemelkedő pontja: Nikó Lina jutalomjátéka volt, annak a szeretetreméltó és a mult dicsőségében sütkérező kedvelt Nikó Linának, a ki a szájacskáját olyan piczikére tudja csücsöriteni. Szinre került Rosen Gyula gyöngemunkácskája: „Oh azok a férfiak!“ A színházacska természetesen ma is olyan üres volt, mint rendesen, s a derék jutalmazandó keserű humorral csörgetett három árva krajeárkát, mint a mai est jövedelmét. Pedig Nikó Lina sem rosszabb színésznő a többinél, s bizony szegény megérdemelte volna, hogy csupa udvariasságból legalább az a nem lett volna fölös számban képviselve az Ő jutalomjátékán, a mely hajdan oly boldogan sütkérezett az Ő bájainak napfényében... Mit tehetett tehát szegény jó Nikó Lina? Keserűen felsóhajtott: „Oh azok a férfiak!“...

A mi az előadást illeti, felemlítést csupán az érdemel, hogy mint műkedvelő, a kis csinos Oesterreicher Lenke kisasszony is fellépett, s ismételten bizonyította, hogy idővel, talán nem is sokára, ennivaló soubrette-művésznő lesz belőle.

Nincs egész Turóc, Liptó és Árva megyékben egy helység sem, hol egy színtársulat nyolcz napig birna megélni.

Az irodalom és művészet jelzi a nemzet nagyságát; a francia nyelvet nem XIV. Lajos dicsősége sem Napoleon fegyverei tették nagygyá, hanem a Moliérek, a Racinek és Korneillek.

A színész, ki tehetségét és élete legszébb korát a magyar nyelv terjesztésére szánja, megérdemli a nemzet elismerését és jutalmát joggal kívánhatja.

A színész a nemzet tisztviselője s mint ilyen a kormány által fizetendő.

A másik eszköz: Tartsunk csak magyar cselédet.

Ezen elv teljesen hamis.

Ellenkezőleg tartsunk csak tót cselédet, hadd tanulja meg szép nyelvünket, bánjunk vele magyar szokás szerint, ha távozik tőlünk: dicsérje a magyar vendégszeretetét és nemes jó akaratát.

Ne legyünk tulzók, hanem olnzők, ne erőszakoltassuk sem szokásainkat másokra, s ha azon mesteri művészetre jutottunk, hogy édes hazánk különféle nemzetsége maga eszménket és nemes jóakaratomkat el fogják ismerni, úgy meg fog szünni minden nemzet ellenes agitáció.

A többi szereplők közül pedig Boross Endre és Bónis váltak ki, bár minden igyekezetük daczára az előadás botrányosan vonatottan és dűczögösen ment. Ilyen silány előadást még nem láttunk az idén, s adja szerencse, hogy ne is lássunk soha.

Hogy a botrányosan gyengék kik voltak, azokat, megvalljuk őszintén, nincs kurázsink megnevezni. Minden szívész ugyanis művésznök képzelvén magát, nem volna illő bennük hibát is keresni. Jaj annak a halandónak, a ki a színésznek azt merné szemébe mondani: „Barátom, őszintén és köztünk szólva, ma gyalázatosan rossz voltál!“...

Féltvén tehát drága börtönet, bölesen és mélyen hallgatunk s néma rettegésünkben a világot sem mondanánk ki egy nevet, hogy ez vagy az ma botrányosan rossz volt, mint például — Szilágyi... .

Az Athenaeum Képes Irodalom-története gyorsan halad befejezéséhez. Most megjelent 28-ik füzetében Váczy János a klasszikai éposz mivelőiről folytatólag Czuczor Debreczeni Márton és Garay Jánosról érkezik. A következő cikkben Kelemen (Wolf) Béla Bajza Józsefről és az Athenaeum-kör kisebb költőiről (Vachott Sándor, Császár, Kunoss, Szemere Miklós stb.) szól. Ezután Váczy fejtegeti a század első felében az ősi rokonság kutatására megindult tudományos törekvéseket (Körösy Csoma S., Reguly Antal), majd Kazinczy szellemi utódával: a modern magyar irodalom történet megalapítójával: Toldy Ferencz élete és működésével foglalkozik. Az utolsó lapokon Bayer Ferencz, nemzeti színészetünk alapos ismerője, a nemzeti színház történetét ismerteti 1837 után. A füzetet ezutal is gazdag irodalmi vonatkozású képgyűjtemény díszíti, a szövegben: Debreczeni, Garay, Bajza, Vachott S., Szemere M., Csoma S., Reguly, Toldy, Szentpétery Zs. arcképei, Czuczor, Botond-jának egykoru illusztrációja, külön mellékletként vannak a füzethez adva: az Akadémia alapításának emléktáblája (Hollótól) bronzszínyomatban Kisfaludy Károly győri szobrának sikerült mása. A nagyfontosságú vállalat kétheti füzetekben jelenik meg s bármely hazai könyv-árusnál megrendelhető.

— „Ungaria“ magyar román szemle cím alatt Moldovan Gergely szerkesztésében havi folyóirat jelenik meg újévtől kezdve két nyelven: magyarul és románul. Célja: a két nemzet kölesönös uegyszerkedése. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt. Az előfizetési pénzek nevezett szerkesztőhöz küldendők (Kolozsvárt, Külmonostor utca 13. sz.) Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Páriját Nagy-Körös!** Ily ezimen jelenik meg a „Pestmegyei Hirlap“ kiadásában Kecskeméten legközelebb egy humorisztikus kötet, melynek szerzője Szegfű Gyuricá. A kötet 7—8 ivre fog terjedni s 300—400 adomát, élelet, humorisztikus történetet s satirikus verseket tartalmaz. Ára egy korona lesz, mely Kecskemétre a „Pestmegyei Hirlap“-nak küldendő.

Uj egészségi vivmány.

(Gőzfertőtlenítő gép.)

A gőzfertőtlenítés egyik leghathatósabb eszköze a járványos fertőző betegségek jelynyomásának. Minden ember a ki bizonyos intelligenciával rendelkezik, magát és egészséges gyermekeit

védetni kész a ragály ellen. S hogy ezt tehesse, kénytelen a fertőző betegségek okozóit a baktériumokat és spóráikat megsemmisíteni.

Ezen célra a legalkalmasabb a jelenlegi tudományos tapasztalat alapján az áramló gőz, mely száz fok mellet rövid idő alatt teljesen megöli a fertőző baktériumokat, mi által a fertőző ruha, vászon, szennyes stb. elveszti ragályozó képességét.

Hazánkban eddig csak két gyár foglalkozott ily gőzzel való fertőtlenítő gépek gyártásával. Noha ezek a tudományos kritikát kiállják ugyan, de részben konstrukciójuknál fogva, részben kezelhetőségük miatt és hogy hazánk közlekedési viszonyaira nem voltak kellő tekintettel, ezen gépek minden hangoztatás mellett sem váltak be, nem is említve, hogy rendkívüli drágák és a községekre óriási terhet rónak.

Legujabban tisztán hazai viszonyainkhoz alkalmazva az első dél-magyarországi gépgyár Nagy-Beeskereken egy Demkó Pál által szerkesztett gőzfertőtlenítőt hozott forgalomba. E gépet dr. Kaiser Károly, a belügyminiszterium bakteriologiai intézet vezetője tudományosan megvizsgálta és működésére nézve teljesen megbízhatónak találta; ugyan ily értelemben nyilatkozott dr. Petrik Ottó, a fővárosi bakteriologiai intézet főnöke. De a mi a legfőbb és a mi a Walsler-gépeket teljesen tulszárnyalta, sőt lefogja szorítani, ez a gép könnyűsége és egyszerű kezelhetősége.

A Demkó rendszerű gépet jó utban egy ló, rosszban két ló minden nehézség nélkül szállíthatja el a községben és a szállásokra. Külön gépészre nincs szükség, mint a Walsler-gépeknél, mert veszélytelen az üzem, a mennyeiben áramló gőzzel működik. Ennek folytán bárki által kezelhető és szakember felesleges.

A hőfok a gép külsején levő thermometeren a vizsgálatkor 100°-ot mutatott, míg belseje 101 és 101¹/₂ fokot. A fűtés fával történik, ép úgy mint a közönséges kályhánál és a gőzfejlődés már 20 perez alatt áll be, a 100 fokot pedig a fűtés kezdetétől egy óra mulva érte el, oly gyorsaság, hogy ezáltal az eddigi gépeket teljesen felülmulta. Az összes tüzelő anyag szükséglet 11 kilogramm. A szennyes ruha és holmi külön ajtón tétetik be, a fertőző is. A ruhaneműek teljesen szárazon kerülnek ki, rozsdafoltok nélkül. Egyszerre három matrac és egy teljes ágyberendezés fertőtleníthető, miáltal a Tarnóczy-gépeket is tulszárnyalja, melyek alakjuknál és két részre osztottságuknál fogva, valamint a tüzelő helynek a tengely niveaujának aluli elhelyezése folytán hátrányosak.

A Demkó-rendszer által egy gép napjában 10—15-ör fertőtleníthet, ami kolerajárványoknál fontos. Elsőrendű lemezből készítvék, öntött vas nines rajta és így tartósságuk teljes az eddigi gépeken. Van kocsitülése, mely alatt szerléda van.

Egy ilyen gép, mely az eddigi legnagyobb dimenzióju és részben öntött vasból álló, mely szállításkor elreped, mi által a gép elromlik és csak is a fővárosban javítható ki — Walser- és Tarnóczy-gépeket, melyek ára 800—900 frt, az által is legyőzi, hogy kitűnő anyagból készülte mellett csak 600 frtba kerül. Az ilyen gép a község ragályos házában felállítva, gyorsan működik, sok holmit egyszerre dezinficiál, nem úgy, mint a kis dimenziójuknál alkalmatlan Tarnóczy-gépek, melyek ára olcsóbb, de ennek megfelelően használhatatlanabb.

Hírlik, hogy a Demkó rendszerű gépek a külföldön is feltűnést keltettek, mert a Walser-féle több métermázasnyi gőzgépek rossz utainkban használhatatlannak és a stabil gépekhez külön kocsit kell, a mi a Demkó mozgórendszerénél elesik. Tarnóczy gépjai pedig tudjuk, hogy francia utánzat.

Bővebb felvilágosítással szolgál az első délmagyarországi gépgyár Nagy-Becs-kereken.

Dr. Thim József.

Törvénszegés. A városi tanácsunk felhívott, hogy a mezőrendőri új törvényt fogadják. Ennek alapján a mezőrendőrök választása fogantatott vasárnap e hó 3-án. A mező, és ugynevezett hegyőrök száma a szabadkai határban értesüléseink szerint több mint 250 kell hogy legyen, azonban dacára ennek alig 50 egyén választott meg. Hogy e törvénszegés akaratlanul történt, szeretnők elhinni, ámde nem lehetetlen, hogy egy kis kortes dolog is belé játszott, úgy, miként az utkaparóknál.

Üres a városi cassa vagy a városi urak lusták a munkálkodásra, mert több szegény nyugdíjas különben is utólagosan fizetett keserves pénzcsékjét még tegnap sem kapta meg. No de Szabadkán ez sem hiba: „a kutya ugat, — a karaván halad.“ Ezt mondta Kállay, a volt főispán és lehet hogy ez irányadó nézet ma is.

HIREK.

— **Dr. Vojnich Oszkár**, id. Vojnich Sándor helybeli földbirtokos fia, mint halljuk, a legutóbb Monte-Carloban tartott pisztoly-czéllovó világ-versenyben megnyerte az első díjat.

— **Mamuzsits Lázár polgármester** hivatalos lapja, a mint lapunk zár-takor értesülünk, a „Szabadság“ szerkesztőjének magántulajdonát bojgatva hozzá illő piszkos módon csörgeti lánczait. Mi a fegyencsajttal szóba nem állunk, annyit megjegyzünk azonban, hogy az az ember, aki több mint 30 ezer forint értékű vagyonát dobja hitelezői elé, mikor azt könnyen megmenthette volna, nem szorul védelemre és magántulajdonát a fegyencsajtó nélkül is el fogja intézni.

— **Németh Mátvás** ügyvéd ellen Mamuzsich Lázár polgármester rágalmazás és becsületsértés miatt a nevének hírdetése tett 146 pontos vádlevél alapján feljelentést tett a szabadkai kir. tszék fenyítő osztályánál. Panaszolt ügyvéd ellen vádhatározat hozatott is, de a 146. pont köztül csupán egyetlen esetet találtak olyannak, a melyikből az látszik, mintha rágalmazás esete fogna fenn. Hát akkor mi lesz a hátralékos 145-tel?

— **Boross Endre**, a helybeli színtársulat kedvelt, jeles komikus a f. hó 12-én, kedden, tartja jutalomjátékát; mely alkalommal „Düflán apó“ czimű kettős vigjáték kerül színre, Borossné asszony előkelő művésznő vendégfelléptével. Azt reméljük tehát, hogy fölösleges dolgot teszünk, ha erre az előadásra felhívjuk a Főzönség szives figyelmét.

— **Gyertyaszentelő.** Február 2-án ünnepelte a kath. egyház annak emlékét, hogy Mária a kis Jézust fölvitte a jeruzsálemi templomba és ott Mózes törvénye szerint Istennek bemutatta. A templomokban mindenütt gyertyákat szenteltek e napon. Nem oly régen, nálunk a városház belső emberei ilyenkor egy-egy szál szentelt gyertyával ajándékozták meg, de a jog uralma lépett előtérbe, s e patriarchális szokást kiszorította.

— **A vadászati szünet** a törvény értelmében e hó 1-jével megkezdődött: a nyulak most már biztosabban érezhetik magukat, de a szenvedélyes vadászoknak szomorú időszak lesz ez a vadászati tilalom alá eső idő. Azonban vigasztalják magukat azzal, hogy szent. Hubertuson kívül még más jóra való védőszentje is akad a gyarló emberiségnek!

— **Kimutatás a „Szeretet“-ről czimzett** szabadkai nőegylet által 1895. évi jan. hó 12-én rendezett virág jelmez estély jövedelmeiről. I. Bevételek: 1. Előre váltott belépti jegyekből 307 frt 50 kr. 2. A pénztárnál eladott belépti jegyekből 34 frt 20 kr. 3. Karzati jegyekből 80 frt. 4. feltűzésekéből 57 frt 80 kr. összesen 479 frt 50. kr. II. Kiadás a számadáshoz esatolt 13 drb nyugta szerint összesen 194 frt 20 kr. Tiszta jövedelem 285 frt 30 kr. — Felűzettek: Piukovics József 7 frt, Mukics Vojnics Frida 5 frt, Vojnics Szemző Jozefa 3 frt 50 kr. Farkas Zsigmond 3 frt 50 kr. Vojnics Lajos 3 frt 50 kr., Vojnics Tivadarné 3 frt, Ifj. Vojnics Sándor 2 frt, Jakobcsics Béláné 2 frt, Özv. Pilich Józsefné 2 frt, Özv. Vermes Nándorné 2 frt, Dr. Schöffler Mórné 2 frt, Váli Béláné 2 frt, Schlésinger Sándor 2 frt, Vermes Béla 1 frt 50 kr., Fimpl István 1 frt 50 kr., Czeizner Gyula 1 frt 50 kr., Lövi testvérek 1 frt 50 kr., N. N. 1 fr. 50 kr., Birkás Gyuláné 1 frt, Özv. Fimpl Ferenczné 1 frt, Dr. Szilasi Fülöpné 1 frt, Reinicz Mórné 1 frt, Róth Albert 1 frt, Vojnics Jakabné 1 frt, Rupp János 50 kr., Vermes Ella 50 kr., Özv. Piukovics Ágostonné 50 kr., Bábólnay Lajos 50 kr., Taussig Vilmosné 50 kr., Freidenberg Flóra 50 kr., Dr. Wilhelm Adolf 50 kr., Kramer

Antal 50 kr., Takarékpénztár és népbank 50 kr., N. N. 30 kr., Fogadják a némés szívű emberbarátok kegyes adományaiért, továbbá azon hölgyek, kik a tánczterem díszítéséhez adományai és kézi munkáik által hozzájárultak, végül a tánczrendező urak az estély sikere érdekében kifejtett tevékenységük s buzgalomukért — az árvák nevében — az egyet hálás köszönetét. Szabadkán 1895. évi január hó 30-án Özv. Mánich Péterné egyel. elnök.

Törvényhatóságunk e havi közgyűlési tárgysorozata: Polgármesteri jelentés a közigazgatás múlt havi állapotáról. — A nm. m. kir. miniszterelnök ur leirata a miniszterium kinevezéséről. A nm. m. kir. belügyminiszter ur kinevezetésére vonatkozó leirata. — A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak kinevezésére vonatkozó leirata. A nm. m. k. kereskedelemügyi miniszter urnak kinevezetésére vonatkozó leirata. Belügyminiszteri leirat a palicsi halászati jog bérlet felbontása tárgyában. Belügyminiszteri leirat a Palics fürdő szabályok jóváhagyása tárgyában. Belügyminiszteri leirat az építendő Szt-Rókus és Szt-György templomok részletterveinek elkészítése és művezetők alkalmazása iránt hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. Belügyminiszteri leirat egy alkaptány és 8 rendőri állás szervezésére vonatkozólag. Belügyminiszteri leirat a gyógyszerek szállítása tárgyában. Belügyminiszteri leirat az állatorvosi állások rendszeresítésének jóváhagyása tárgyában. Három közigazgatási bizottsági tagnak választása. Aljegyzői állások betöltése. Első és második osztályu irnoki állások betöltése. Tanács javaslata téglajárda lerakása iránt elartott árverés tárgyában. Tanács javaslata a gymnásiumi holthelyiségek bérbeadása iránt elartott árverés tárgyában. Tanács javaslata a Mária-Valeria közkórház fűtési, szellőztetési és vízvezeteki berendezése iránt. Tanács javaslata a Nemzeti Kaszinó kérvényére utcaszabályozás tárgyában. Tanács javaslata a Bács-Bodrogh megyei ifjuság körnek segélyezése iránt. Tanács javaslata a közigazgatási bizottságnak jelentésére a polgári községi iskolaszék által a sétatéri, jászibari és mlakai iskoláknak alkalmazot helyettes tanítók, illetve tanítónők részére a helyettesítési díj megállapítása tárgyában. Tanács javaslata Sz.-Fehérvár sz. kir. város törvényhatóságának átíratára a Szt-István szobornak Sz.-Fehérváron leendő felállítása tárgyában. Tanács javaslata Irzsák Józsefné kegydíjának megállapítása tárgyában. Tanács javaslata Szávold József kérvényére utcaszabályozás folytán nyert területnek átíratása tárgyában. Tanács javaslata Pacher László városi irnok kérvényére három havi szabadság iránt. Tanács javaslata Vojnics Béla és Kopunovics Ferencz felebbezésére fizetési többlet elengedése iránt. — Tanács javaslata Szolnok-Dokoka vármegye alispáni hivatalának megkeresésére Rév-Kolostor tüzkarosult község segélyezése tárgyában. — Tanács javaslata dr. Dömötör Miksa felebbezésére serum költségeinek megtérítése tárgyában. Tanács javaslata Dzsávic Antal felebbezésére segélyezés tárgyában. Tanács javaslata Kutassy József felebbezésére fizetési előleg elengedése tárgyában. — Tanács javaslata a kórház építési bizottság jelentésére ifj. Bobula János díjazása tárgyában. Tanács javaslata Bernfeld Mór és társa fogyasztási bérlek lemondása tárgyában. Tanács javaslata Pánics Szaveta mint Gojkovics Julia gondnokának kérvényére segélyezési

ügyben. Tanács javaslata Temunovics Tamás tanítónak kérvényére előleg megadása iránt. A még ezután beérkezendő s a főjegyző hivatalban megtekinthető tárgyak.

— **Halálozás.** Kalmár István vároosi számvevőségi tiszt és tartalékos cs. és k. hadnagy f. hó 3-án élete 23-ik évében hosszas betegség után elhunyt. Temetése tegnap d. u. 4 órakor ropant részvét mellett ment végbe. Nyugodjék békében!

— **Hármas lakodalmat ültek** Topolyán a mult héten Strogessz István és neje Bencsik Verona, a kik egyidejűleg tartották aranylakodalmukat Mihály fiuk ezüstmenyegzőjével és unokaleányuknak Tancsics Jánossal történt esküvőjükkel.

— **Rémes szerencsétlenség** történt a mult héten az Atlanti Óceánon. Egy Amerikába törekvő német gőzhajó, az „Elbe“ ugyanis összettközés következtében oly sértüléseket szenvedett, a minek folytán a hajó elsüllyedt, s a rajta levő 380 ember a tengerbe fullt. A vízbe fulotlak között volt 3 magyar sikkasztó bankár és állítólag Turcsányi Mihály szabadkai illetőségű kivándorló is.

— **Vesztett kutyák** garázdálkodnak a városban. Több marási eset is történt. A mint mi értesültünk a beteg állatok a tanyákról érkeznek belterületre, a hol sem vízzel sem étellel nem látják el gazdáik a szerencsétlen házörzöket. A kinek kedves kutyája van, az tehát ne engedje azt kóborolni az utcán, mert kiméletlenül lebunkózzák.

— **Az ujvidéki kir. törvényszék** a csúrogi rablógyilkosság ügyében 7 napon át folytatott végtárgyalás után, f. hó 28-án mondta ki az ítéletet, mely szerint Gavrilovics Mita életfogytiglani fegyházra ítéltetett, Kovacev Nikola és Caesarov Száva pedig felmentetett. — Előbbi ellen Dr. Magyar János alügyész kötélt általi halált, utóbbiak ellen pedig élet-hossziglani fegyházat indítványozott nagyszabású vádbeszédében.

— **Vesztett kutya** garázdálkodott városunkban mult esztörtökön, mely áldozatot is követelt. A kérdéses veszett állat ugyanis beleharapott az öt megtámadó Szekulits Lázár czombjába, minek következtében őt a budapesti Pasteur-intézetbe kellett felszállítani. A garázdálkodó veszett ebet másnap találták csak meg kívül a városban, agyonlőve.

— **Egy hirhedt,** Orlay nevű betörőt fogott el tegnapelőtt éjjel, a helybeli „Nemzeti“ kávéházban két budapesti titkos rendőr. A milyen mulatságos, éppen olyan jellemző az a körülmény, hogy a hirhedt kasszabörtő már több nap óta városunkban időzött, a nélkül, hogy gyanus, feltűnő viselkedése a mi „szemfüles“ kitűnő rendőrségünknek feltűnt volna.

— **Az egészség tiz parancsolatja.** Dr. Jordy, berni orvos az egészség tiz parancsolatját a következőkben foglalja össze: tiszta levegő, mozgás, mérséklet és egyszerűség az evésben és ivásban, legjobb biztosítékait képezik az egységes és hosszú életnek. A ki az ártalmas alkoholtartalmu folyadékok helyett vizet, tejet iszik és gyümölcsöt eszik, egészsége érdekében cselekszik. Munka erő és jólét; lelkiismeretes bőrápolás és okos edzés; helyes öltözködés, egészséges lakás, a legnagyobb tisztaság minden tekintetben, szabályozott, eré-

lyes, sikeres munkálkodás; ezéllirányos pihenés; hasznos, munkában és örömmökben bővelkedő élet.

— **Serum.** A „Gyógyászat“ cz. szaklap f. heti száma érdekes tudnivalót közöl. Pancsován egy előkelő család egyik gyermekén diphteritis jelentkezett. A szülők félvén, hogy egy másik még egészséges gyermekük hasonló bajba esik, az orvost felkérték, hogy alkalmazzon ezen teljesen ép és egészséges gyermeknél egy védő-oltást. Az orvos ezen kérelemnek engedve, eme kívánságnak megfelelt, — de, sajnos, ezen beoított gyermek a beoítás következtében súlyos beteg lett, a mennyiben annál a híres Wirchow és Drasche tanárok által a beoítások által jelentkezni szokott komoly vesebántalom fejlődött ki, — melynek következtében a beoítás előtt pár nappal még viruló egészségnek örvendő gyermek kinos vergődés után belehalt. Óvakodjunk tehát az experimentálásoktól!

— **A világ legőszintébb emberei** a hinduk. Legalább az utolsó keletindiai népszámláláskor olyan híven töltötték ki az ivok egyes rovatait, hogy valósággal érdekes olvasmányt nyújtanak a kivonatok. A foglalkozás rovata igen sikerült. Hitelező az egyik, kölesönökből él a másik; van a ki nyiltan bevallja, hogy ő tolvaj vagy rabló. Mások szerényen kijelentik, hogy vendégek, látogatók, vagy házról-házra járó adomázók, mesélők. Az egyiknek a jövedelmi forrása a veje vagy az összeköttetései, a másik foglalkozása az, hogy nincs foglalkozása, mert bolond. Ime néhány komolyabb mesterseg: jövődömondó, szemesinosító, kártyavető, jég-eső próféta, tam-tam verő, fiatal eselédék ki

házasítója és a mi talán a legjövödelmezőbb: egy kiskoru gyámja. De talán szintén nem rossz kereset: szabott áru törvényszéki tanu.

— **Apa és leánya.** X: — E szerint, Frizura ur, ön a szabadelvü pártot támogatja?

Frizura ur: — Igen, én jobbpárti vagyok.

X. — Hát a kedves leánya?

Frizura ur: — A leányom, — az csak jó párti.

Nyilttér*)

Nyilatkozat.

A „Népszava“ c. helyi lap f. é. február 2-án megjelent 5. számában „Bank va csora vége“ c. ezikk reám vonatkozó becsmérő részéből egy betű sem való, és többek közt azon kijelentése is, hogy a bankszemélyzet potyára evett és ivott, alávaló rágalom. Félre magyarázások elkerülése végett tartottam szükségesnek jelen nyilatkozatomat társaim nevében is közzétenni. Szabadkán, 1895. évi február 4-én.

Vida Kálmán.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

Felelős szerkesztő:

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Főmunkatárs:

MAMUZHICH BÉLA.

MEGHIVÓ.

A ZÁLOGHÁZ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

folyó évi február hó 10-én délután 3 órakor

a „Közgazdasági bank részvénytársaság“ üzlethelyiségében tartandó

I. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE

a társaság részvényesei tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzlet évről.
2. A mérleg és veszteség s nyereség megállapítása s a nyereség felosztása iránti határozat.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Az igazgatóság előterjesztése az alaptőkének 50,000 koronával való felemelése iránt.
5. Az alaptőke felemelése folytán az alapszabályok némely §-ainak módosítása.
6. 5 tagu felügyelő bizottság megválasztása.
7. Az alapszabályok 18. §-a k) pontja értelmében a részvényesek esetleges indítványa.

A mérleg-, veszteség-nyereség számla az igazgatóság és felügyelő bizottsági jelentés a társaság üzlethelyiségében megtekinthető.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, sziveskedjenek az alapszabályok 9. §-a értelmében részvényeiket a társaság pénztáránál (Beresényi-utca, Nagy Mihály ur házában) vagy a „Közgazdasági banknál három nappal a közgyűlés előtt letenni.

A letett részvényekről kiadott elismervény a közgyűlésen való részvételre igazoló jegyül szolgál.

Az igazgatóság.